

БУРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана № 252 (15274) 1979 оной ноябриин 1, четверг Сэн 2 мүнгэн

табан жэлэй дүр-
жэлэй тусб даабари-
үүлэн дүүргэж
мурьсөөндэ «Хин-
Гэмдэг» орденто «8-е
«Искра», «Маяк»,
нэрэмжэтэ, «Аван-
голхоудай наалишад,
түүрүүлжэ ябана. Эдэ

НААЛИШАДАЙ МҮРЫСӨӨН ЭРШЭДЭНЭ

гүрэнэд хүрэн гурбан кварталтай нийлжатайгаар дүүр-
ндондой энэ үеин-
дэ 9-нэрада үнээн
2106 килограмм хү-
рэнэдэ.

Улаан-Удын райондо хү
наалин 7 комплекс ашаг-
лагдана. Эндэ ажалладаг кол-
лективүүдэй дундаһаа үнээн
бүриһөө 2196 килограмм хү
нааһан Додо-Ивалгин ком-
плексын хүдэлмэришэд буса-
дые ажжа гараа.

Абаһан уялгануудаа, ха-
раалһан тусбөө урлгшатай-
гаар дүүргэжэ байһан наали-
шад эндэ олон. Мурьсөөндэ
оролсоһон 446 наалишад
152-инь үнээн бүриһөө хоёр
мянган килограммнаа дээш
хү нааһай. «Байкал» учо-
зой 8 наалишад үнээн бүриһөө
3500 килограммнаа дээш, 9-
нинь 3-һаа 3,5 мянган кило-
грамм, 13-нинь 2500-һаа 3000
килограмм хүртээр хү наа-

Республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Северобайкальскда республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан боложо, Байгал-Амарай түмэр замтай барилгыг түргэдээхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй обкомой хоёрдох секретарь В. Г. Бирюков элидхэл хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ «Нижеангарсктранстрой» тресте эрхилгшэ Ф. В. Хо-
даковский, «Нижеангарсктранстрой» трес-
тын хүдэлмэришэдэй хангалын управлениин
начальнигай орлогшо, партбюрогой секретарь
Т. М. Берестеникова, «Ленгипрогор» инсти-
тудай директор Н. К. Нелибин, 12-дохой тои-
нелнь отрядтай проходчиудай бригадир
В. Ф. Смирнов, барилга-хабсаралгын 581-дхи
поездын начальник В. А. Скарга, РСФСР-эй
Госстройин түрүүлгшын орлогшо В. А. Буту-
зов, барилга-хабсаралгын 648-дахой поездын
участогай начальник А. Е. Еременко, «Глав-
тоннельметрострой» управлениин начальнигай
орлогшо С. З. Рубинчик, барилга-хабсаралгын
608-дахой поездын бригадир А. И. Рябков,
«Сибгипротранс» институтай директор А. Х.
Алиджанов, Хойто-Байгалай геолого-бэдэрэл-
гын комплексно экспедициин начальник З. А.
Норекян, «ЗалБАМстроймеханизация» трес-
тые эрхилгшэ В. В. Евтушенко, хүүргэ ба-

СУРАНЗАТА ХАДЫН БООРИДО

МОСКВА. (ТАСС). Суран-
зата хадын барагдашагүй бая-
лигууд тухай үльгэр домо-
гууд хэдэн зуун жэлэй тур-
ша соо сугларһан түүхэтэй.
Гэхэ зуура, совет арад лэ
Коммунист партиин хүдэлмэ-
рээр эндэхи баялигуудай түл-
хюурэй эзэн болохтой.

Суута хадын бооридо ман-
тан томо комбинат бариг-
даһан байна. «Магнитогор-
ско металлургическа комби-
нат — түрүүшын табан жэ-
лэй барилга» гэхэн, октяб-
рин 30-да СССР-эй Револю-
циин түбэй музей дотор
нээгдэһэн выставкэ пред-
приятиин түүхэ, тэрэнэй мүн-
өөнэй байдал тухай хөөр-
нэ.

Экспозициин бэлгүүдэй
нэгэнинь Эсэгэ ороноо хам-
гаалгын Агууехэ дайнай
жэлүүдтэ энэ коллективэй
эмилһэн баатар габьяата
ажалда зоруулагдана.

КПСС-эй XXV съездын
шилхэбэрин үдлэе дүүргэл-
тэ болгохо, үйлэбэрин ашаг-
ура ба хүдэлмэрин шаб-
надай хүдэлмэришэдтэй
ябуулаа байгаа тэмсэл тухай
хөөрлээн документүүдэй
экспонадуудай дунда бии.

ХУТОРУУДАЙ ОРОНДО
— АГРОГОРОДУУД.
АНДИЖАН. (ТАСС). Джал-
лахудиска районий Джи-
митровой нэрэмжэтэ колхо-
зой һүүшын хутор Октяб-
рин һайндэри урда тээ-
хэнэ тараагдаа. Шэнэ агро-
городот баригдаһан байшан-
гуудай түлхюурүүд хуто-
райчида баруулагдаба.

Шэнэ гэрнүүдтэ толгошол
сэлхээлэ ханайхай гурба-дүр-
бэн талгалнуудтай уужаа,
һаруул байшанууд дот-
тор гөрөлий түхүүдэй бүхы
хэрэгсэлүүд бии. Хажуу-
дань — садтай, орогдойтой,
гаражтай, малай байртай
бууса шадарай устакот.

Ажахын социальна хүг-
жэлтын табан жэлэй тусбэй
шухала пункт болзоороо хүг-
жээр урид дүүргэлдэ: жүг-
рай гурим эзэслэн усдаг-
даа. Ажагуудайнь болбо-
сорол эли боло дээшлээ.
Эндэхи колхозоо зуу гаран
гектар шэнэ газар хахалдаг
болобо.

Генеральна тусбэй ёһоор,
эилэ гурбан зуу гаран гур
байра, һаруули, хүтгэлэй
саал, магазинуд баригдан-
хай. Колхозой түгтэ найман
зуун хүнэй һууха залтай хоёр
дотро ордон, зунай кинотеатр
бии.

Арбадахи табан жэлэй
эжинһээ хойшо Андижанска
область дотор зуу гаран хуто-
рай хүн энэ түбэй тосхо-
нуудта зөөһөн байна. Тээ-
ндэ зороулагдана гэр бай-
ранууд колхозуудай ба сов-
хозуудай зөөрөө, хүдөөгэй
барилгын кооперативуудай
хүсөөр барилгаа.

УНГЭРЭГШЭ
ЖЭЛНҮҮДЭЙХИХЭ
ҮЛҮҮ ТҮРГЭНӨӨ
НУКУС. (ТАСС). Кара-
Калтагай хлопошодой яб-
талһан лун сагаан хаданууд
намарай харалганда нааган-
гүй бодоно.

Хлопок ургуулдаг эгзэн
хойто ногагуудар октяб-
рин һайндэри урда тээ-
хи вахтада жагсагшад урга-
ха хурялгалар Дунда Азида-

БАЙГАЛАЙ ЭРЬЕДЭ БАЯР ДЭЛГЭРВЭ

29-нэй октябриин 29-нэй
ээдэшье мартагдаха-
н урда Хойто-Байгалай
рай газар дээрэ түрүү-
поезд эрээ һэн. БАМ-
дунгүй участогай худал-
да түмэр замтай барил-
гафетые Бурядай учас-
тэ хүдэлмэришэдтэ баяр
лоой оршон байдалла
һуулан үгөө һэн. Буря-
дай учасотгой барилгашад
ондо түмэр зам Байга-
лай эрье хүртээр барихаар
хээлэ, эдэбхи үүхэл
дээр ажаллаха ороо бэ-
дэбанһаа Байгалай эрье
50 километр угатай
эршэтэ ажал орьһон
хээлэ хээлээ, 50 километр,
һууны уга зай бэш ааб
бэшье, энэ устакот дээ-
р эхэ бага хүүргэнүүд
да, 10 миллион кубо-
метр шорой түмэр замтай
дээр ахадгада.

«Нижеангарсктранстрой»,
«БАМстроймеханизация»,
«БАМстрой-9» трестнүүдэй

— Бидэ хоёр халаанай тур-
шадэ хүдэлдэг байгаади.
Дабаанда эртэ, сентябрь на-
рада байрын саһан ородог.
Хэдэ хүйтэнһе һааны, хү-
бүүднэй Корчагини вахтада
жагсада, хаба шадалаа гам-
нангүй, бүри эдэбхитэйгээр
ажеллаа. Хамта дээрэ 32
километр угатай түмэр зам
Бариха, хараалагдаһан бол-
зорттоо А. В. Бондарин бри-
гадтай уулзалаади, —
гэхэ Д. И. Розумяк баяртай-
гаар хөөрэнэ.

Байгша оной февраль на-
рада А. В. Бондарин брига-
дын гшүүдэ Тая голэй эрье-
дэ түбжинөөд, Дабан тээшэ
түмэр зам бариха эхилээ.
Ленинск шангай лаурет
А. В. Бондарин хүтлэбрил-
дэг бригадын гшүүдэ бөгө-
н болзоорой туршадэ түмэр
зам бариха монтерой мэхэр-
лэй шудалада, эдэбхи үүхэл
хээлтэйгээр ажаллаха ороо
бэлэй. БАМ-ай Бурядай
участогай хүдэлмэришэд бул-
та байгша оной октябриин
29-нэй үдэр хүртээр түмэр
эршэтэ Байгалай эрье хүргэ-
хэ гэхэн зорилго урдаа та-
биада, хаба шадалаа тур-
шалсан мурьсэжэ ороо һэн.
Энэ түүхэтэ үдэринь одоол
хүрэмжэ эрээб. Алдэрта да-
лайн эрье хүртээр түмэр
зам баригдажа, түрүүшын
поезд эрээ болобо.

1979 оной октябриин 29-
нэй Северобайкальск посёло-
ной дундэрай хуурай шэнэ
һайндэригээр шэнэ элэгдэн-
хэй, Байшан гэрнүүдтэ урша
позунгууд үлгөөтэй. Үдэрэй
3 час. БАМ-ай барилгашад
Байгалай эрьедэ, эрээдүйн
Нижеангарск-1 станциин
талмай дээрэ олоор суглар-
һа. Үхибүүдэй шаг шууаан,
хүдэлмэришэдэй хуюун сог-
той хөөрэлдөөн һур жабах-
ланта хүжэмэй аялгатай ни-
лэжэ, холуур, ой модон, Бай-
гал далай дээгүүр суурятан
ээдэлнэ. Уданшьегүй урша
плакатуудаар шэгсэлгэдэһэн
хэдэн вагон шатгалһан по-
езд харагдаба. Эдэ вагонууд
соо хүндэтэ пассажирнууд
һуунхай. БАМ-ай барилгашад,
Хойто-Байгалай суута наали-
шад, механизаторнууд, заһа-
шад, ангуушад, геологууд энэ

МАТЕРИАЛНУУД

МОСКВА. (ТАСС). БАМ-
ай зонодохой байрын гэрнүүд
дулаан ба һаруул гоё боло-
хо. Москвагай инженерно-
барилгын институтта ухаан-
дан бии болгодоһон шэнэ
материалууд энэхи гэрнүү-
дтэ бариха үеэр хэрэг-
лэгдэнэ. Хабаргамал гэрнүү-
дтэ дулааха хоримлян-
гын дүрбэжэн метр шэнэ
янызы материал БАМ-ай
барилгашадта жэл бүри эль-
гээлдээг болохо. ТАСС-эй
корреспондент А. Коринен-
кин энэ институтһаа дам-
жуулан репортаж дотор
ингэжэ хээлдэнэ.

МИСИ-ин (Московско ян-
женерно-барилгын институт)
газа машиннын ашаа буул-
гашан тула урда мэтээр
ашаашадтай бригада эрээгүй.
Нэгэ лаборант машинны
кузов дээрэ гарада, томо гэгэ
шын мотозүүдтэ нааһанхай
шингээр хаясагаба. Гэр бай-
рануудтэ дулаадаг матери-
алууд болохо монсогорхон
шилүүд тээдэн соо бии бай-
ба. Дурсалһан институтай
булгэ залуу эрдэмтэд эзэ-
нине ухаалан бүтээһэн бай-
на. Эһинь нилээд бахи, гал-
да шатасагүй аад, хүнгэхэн
юм.

Иймэ материал, энэгээр
бүтээһэн хэрэгсэлүүдтэ
Советскэ Союзай табан горо-
то үйлэбэрилдэг болохой.
Ушөө хээлэ эхлэн предприн-
имүүдта эрэнэй технологи-
гическа линиинүүд хабаргамал
дуураха дүтлөө. Шэнэ
материал абаха олон за-
нил ороно. Барилгашадна
гадаа, самолётнуудай кон-
структорнууд, сууда бутээ-
шэд, киноматографистнуу-
шыё залуу эрдэмтэд бии
болгоһон шэнэ материалар
һондрхожо эхилээ.

Иймэ материал ухаалан
бүтээһэн СССР-эй Барил-
гын материалнуудай мини-
стерствын сонсоһон, ашаг
урьһан ба шанарай конкурсын
шолада хүртээб. Эдэнэр ком-
сомолой ойн урда тээхэнэ
эрдэм ба техникын талаар
Ленинскэ комсомолой шан-
гай лауреатууд болоо.

Урдадэ түмэр замтай барилгашад хуурай шэнэ һайндэригээр шэнэ элэгдэнхэй, Байшан гэрнүүдтэ урша позунгууд үлгөөтэй.

КОМСОМОЛЭЙ ЭДЭБХИТЭ ДЭЙ СУГЛААН

Худөө ажахын продуктуудтэ үйлэбэрлэхэ, гүрэнэд
хүдэлдэха эрбэдэй табан жэлэй тусбуудыне дүүргэхэ хэрээтэ
республикын комсомолууд болон залуусуудай хабаадаг
шагдаха тухай асуудал уржадэр болоһон комсомолой
эдэбхитэдэй суглаан зүбшэн хэлсэбэ. Суглаан дээрэ элидхэл
ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэх секретарь С. П. Будажапов хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ ВЛКСМ-эй Эздын райкомой нэгэдэх
секретарь В. Хандуев, ВЛКСМ-эй Бээхүүрай райкомой
нэгэдэх секретарь А. Алексеев, Улаан-Удын районий «Аван-
гард» колхозой наалишан Л. Черныш, ВЛКСМ-эй Хорин рай-
комой нэгэдэх секретарь А. Моролдов, Сэлэнгын районий
XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон А. Барадиев,
ВЛКСМ-эй Улагин-Удын горкомой нэгэдэх секретарь Л. Бряк-
ский, Зегарайн районий Карл Марксин нэрэмжэтэ колхозой
наалишан Е. Раднаев, техникэскэ мэргэжэл олгодог һурал-
салай управлениин начальнигай В. М. Горлов, Прибайкалийн
районий Московскын гахайн комплексын ахамдэ зоотехник
Л. Нечаев болон бусад хабадаа.

Комсомолой эдэбхитэдэй суглаанда КПСС-эй обкомой сек-
ретарь В. Ф. Лысов хабаадажа, дэлгэрэнгүй үгэ хэлээ.

К. ЖАМЬЯНОВ, манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Түрүүшын поезд Дабанһаа гарада лбана. (Машинист Генадий Михайлович Сафронов); 2. БАМ-ай Бурядай участогай түб Северобайкальскда митинг боложо байна.

С. БАЛДУЕВАН Фотонуд.

Урдадэ түмэр замтай барилгашад хуурай шэнэ һайндэригээр шэнэ элэгдэнхэй, Байшан гэрнүүдтэ урша позунгууд үлгөөтэй.

Урдадэ түмэр замтай барилгашад хуурай шэнэ һайндэригээр шэнэ элэгдэнхэй, Байшан гэрнүүдтэ урша позунгууд үлгөөтэй.

АЛДАРТА ОЙНУУДЫЕ УГТУУЛАН...

«Минин Эхэ орон — СССР» гэсэн экспедициин даарбар Задан районийн хургуулиудад хургалдаг юм. Арайш гэжээрэй районий тугагай болон пионерүүдэй байнгангай дэргэдэ экспедициин районно штабууд байгуулагданхай. Хургуулинуудта «Бэдэрлэг» гэсэн штаб худална. Жэшээлхэдэ, Петропавловкин дунда хургуулида нимэ штабай даабар турал нутагай түүхэ шудаагдана. Хургалдаг промшленна түрүү предпринтинууд, соёлой гудамтануудай ажал хүдэлмэри тухай хонирхолтой материал суглуулаа юм. Гадна районий ажухуунууд — Ленинэй нэрэмжэтэ холхэ, Ленинэй орденот Борьбегой совхоз тухай мэдээсэ нилээд үргэхдөө, Республциин комсомолой шангай толуреадууд тухай хэблэдэ тааилуудогоноты статья, зураглалууд суглуулагдажа, тухсан альбом болгодоно.

Пионерүүдэй сбор, комсомолой суглаануудые үргэхэдэ эдэ бүхы материалууд хэрэглэгдэдэг. Класс бүхэндэ Эсгэе ороноо хамгаалгын Агууехэ дайндаг ветерануудтай уулзалганууд эмхидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Д. Н. Мурев, Н. П. Вершинин, М. П. Татарников, С. Д. Григорьев, бусадые эрид үетанин Эхэ орондоо дуратайгаар, эрэлхэ зоригтойгоор хүмүүжүүлэдэ өөхөдөнгөө хубитые оруулалсадаг юм. Хургуулиин байгуулагданхай түүхэ, андэ худалтан хүнүүд тухай олон юмэ мэдэжэ багадаа. Тини Дайшалхы Алар Солын музей нээгдэе нан. Хургуулиин гурбадахи дахар бүхыдөө В. И. Ленин тухай тэмдэ зориулагданхай зураг, планкадуудаар, харуулан ойгуулыг бусад зүйлөөр шэмэглэгдэнхай. Эндэ ажторганууд пионертэ обтадаг, комсомолой билдүүд хургалдаг баруулагддаг.

Нара бүриэ нэгэ дахин барилолой жассаал үнэгэрэгдэжэ абгайн угтануудаа хэр зэрэг дүүргэжэ байхан тухай хөөрөлдөөн болдог. Агууехэ нождэ В. И. Ленинэй түрэнэн үдэртэ хонгоохон шүлэгүүд эзэлнэ, тангариг-үгэнүүд соностоног. Ленинскэ штабай даабари дүүргээн тухайгаа эдиршүүд мэдээсэдэг.

Белоозёрскын дунда хургуулиин түлөөлэгшэд Ленинэй орденот Борьбегой совхозой хүжээн лабарнан тухай асуудалуудаар, энди хүн зоний ажалгай баатаршалгаар хонирхоно байна. Зарим конференци, хэсээлхэдэ ажалдаг худалта шалгархан хүнүүдтэ зориулагдадаг. Тэдэнэй дундаа аажин баялг арбадхалсажа байгшад соо Социали Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, Ленинэй болон Алалай Улаан Тугай хоёр орденот шагналдан тус совхозой директор Б. П. Хомутов, Ленинэй орденот С. С. Мункуев гэгшэдые нан түрүүн тэмдэглэгдэтэй. Залуушуул сооноо Ленинскэ комсомолой шангай лауреат, ВЛКСМ-эй XVIII съездын делегат В. В. Галсановые нэрлэгдэтэй. Эдэнэр сэг үргэлэй хургуулинуудта айлшадга, өөрынгоо мэрэгжэлт, акалайгаа дүршэл, ноууса тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрөлдө байха юм. Граждан дайнда хабааданхайн коммунист Д. П. Хубанов тагтаа Совет засаг тогтоолохо үедэ шалгархан намтартай. Дүлэтэ жэлүүдэй халуун амисгал бэ дээрэ үзэлэн энэ хүн залуу үетанин хүмүүжүүлэхэ гэшыне шухала дээрэ тоолодог.

Эдэ хуриний дунда хургуулида В. И. Ленинэй ажалгайдаа зориулагданхай хэсээлхэдэ хүнэй үедэ иланга олоор үнэгэрэгдэнэ. Хүнүүд агуу вождийн ажануулан газарнуудаар хонирходог, тиншэ аяншалан

зоохо хүсэлтэй байдаг. Гадна В. И. Ленинэй музейнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэгүүдэ аналдадаг юм. Нигээд хүнээлэй хонирхол баархаа армэлээл түрүүлхэдэ байн шуу.

«1930 ондо «Улаан гарашан», «Арбажал» гэсэн хамтын хоёр ажахи байгуулагдаа. 1936 ондо Карл Марксин нэрэмжэтэ болон энэ ажахи Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозотой нэгдэжэ, «Улаан Бургалт» гэжэ мэдээжэ болоо нан. 1953 ондо дахинаа нэрэ болгожэ, «Мир» колхоз бин болон түхэтэй». — гэжэ гар бэшмэл дэбтэр соо ушанабди.

Ажахиуудые хүтэлбэрилэгшээр худалтан Ц. Д. Радаев, Д. Д. Дамбыров, Б. Б. Ванзарактаев, Б. М. Баннов, Р. Н. Яковлев гэгшэдэй зориг түгэдэг, габшагай ажал убуула тухай ганашые хургуулархин бэшэ, мүн тосхойн хүн зон мэдэхэ дуратай ха юм. Саашанхи материалууд соонь арбадахы табан жэлэй түрүүлхэдэ, дайндаг ветеранууд болон энэ нутагтаа урган гарахан эрдэмтэ наукин, искусствын түлөөлэгшэд тухай мэдээлүүд бии. 1941 ондоо 1948 он болот тус колхозотой түрүүлгэшээр худалжэ, хүн зоний дунда хүндэтэй болон Н. Б. Ныбиновтэй уулзахаа хүндэтэй олоороо сугларан нан. Н. Б. Ныбиновтэй хөөрөнгөө нэгэ нимэ баримта хонирхолтой.

«Эсгэе ороноо хамгаалгын Агууехэ дайндаг үе. Энэ хүшэр хүндэ үедэ эхэ, эсгээнэрэй бүхы хүсэ шадлаа эсүлсэн шиндэмгэйгүгээр, урма зоригтойгоор ажаллаа. 1942 ондо үгэдэ, хүсээлхэдэ, эхэнэрүүдэ үхнүүдэй хүсөөр ороноо таряанай баян ургаса хургалган абтаа нан. Тини районий бүхы шахуу ажахиуудта үрлэй хүрэнгэ үгэжэ, туншаламжа үзүүлэе хэмдн».

Залгарын хургуулиин дэргэдэхи К. К. Рокоссовскиин нэрэмжэтэ мемориальна музей тухай дуулаагүй хүн үгы ёһотой. Эндэ хадагадалдаг зузаан дэбтэр соо нигээжэ бэшээтэй.

«1921 он түүхэ болон үнэгэрэе наа, тэрэ үеин тэмээлшэдэй алдарты үйл хэрэгүүдэ мартагдаагүй. Эндэ, Залгарын станциин дэргэдэ, Рокоссовскиин ударидаг мориин сэрэгэй бригадинхи барон Унгерын дээрмэшэтэй хатуу шангаар тэмээлэн юм...»

Эрээ сүүлгэй түлөө аминанайа хайрлангүй дайлаалдан хүнүүдэй дурасхал мүнхэлэхэ гэгшэ хүсэл үншын нан. Тини 1968 ондо хургуулиин барша В. С. Ключинихи хүтэлбэри доор түүхын-хизаар ороноо шэнжэлгын музей нээгдэе. 1921 ондо маршал К. К. Рокоссовскиин штабай байрлан гэртэ энэ музей байгуулагдаа бэлэй. Үндэр наһатай гэрэй эхэнэр М. С. Усова Рокоссовски тухай дурсан мүнөөн хөөрөгдөг. Сэрэгэй сугта ударидаша, Советскэ Союзтэй хоёр дахин Геройн намтар, акабайдал мүнөө үеин залуунуудта бодото үдэр жэшээ болон шуу. Тэрэ үеыг гэршалан экспонат, документуудые суглуулхадна, шинжэлгэ-Бедэ-ратгыи хэсэ хүдэлмэриг абуулагдаа гэжэ тошоололоты, «Революционто алдар солтын замаар», «Табан жэлэй барилтанууд мээрэ» гэсэн тэмээнүүдэ музейн совет ондо анхаралаа хандуула.

Фашис буйлмтарашадые бута сохиноор 35 жэлэй ой 1980 ондо гүйсээлэй хургуули бүхэндэ алдар солотоной дайшалхы зам мүнхэлэхэ зорилготой хүдэлмэриг нэрэгээдэнхай. Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Торидонг хизаар ороноо шэнжэлгын музейн ажсонадууд хүнлэй үедэ бүри олошороо.

Н. АЖЕЕВА,
дир аяншалгаан республиканска станицин методист.

ҮЛГЭН ДЭЛХЭЙН ЖАРГАЛ

Акалайнгаа хэрэгээр Эдэр-мөгһээ Хөөрхэ орожо ябахадаа, багадаа хамта наадаган, Хэжэнгын дунда хургуулида хамта хураан хүдөө ханаандаа оруулхаш. Багмын нүхэлэй акабайдал булта адли бэшэ. Гэбшээ үри хүүгдые үлхэжэ, нүгтэ нугадаа жаргажа хураан хүдөө ханаандаа оруулхаш. Сэдхэл зүрхэнши баараар халиха. Тиншэ баяр түрүүдгэ нүхэдэйми нэгэн Балма юм.

Балма багаханнаа сөбөрхөн шэгтэй, шаб гэмэ шангахан аад, үсөөхэн үргэтэй басаган юм нан. Мүнөөш тиншэ зандаа.

Бүлын ганса үри юм. Эсгэе даһнаа бусажа эрээгүй. Эжын ганса басага найнгаа гарые ганзагада хүргэжэ табна хааб даа.

Өөрынгөө нүхэр Гүнзэйн Дамбиниматай нутагтаа түлхэнжэ, долоон хүүгэдэй эхэ, дүрэн жаргалтай хуудаг юм.

Эхэ басаганинь — Дорж-жонхон эсгэсүүгээ хөөрүү күжүүл зантай, хошон зурага үргэтэй багша болонхой: хоёрдохинь — Доржо-Хандалын хүшэн эжидээл, тоб гэгшэн үгэтэй, тунгалаг хайхан харасатай, даруухан зантай басаган юм. Тэрэн бадал багшаар ажаллана. Улаан уринь — Падам-Доржо хүүбүүн мүн лэ багшын мэрэгжэлтэй, дүрбэдэхи — Галан. Тэрэн энэ жэлдэ Шэтын медикститут дүүргэжэ, врач боложо гараба. Үхи-

бүүд соогоо Галан онсо илгаржа, аяр зангаараа, шэг шарайгаараа эхшүүгээ гэгшэ наанашаб. Байрмаан багшын институтта хурадаг юм. Галсан Улызтэ хоёрын Эдэрмэгий дунда хургуулида хуража байна.

Газар дээрэ гал шатаана, гуламтаа сахин, олон үри-нэрые үлхэжэ, тэдэнийгээ хүлэи дүрөөдэ, гарынь ганзагада хүргэжэ гэшээ эхэ, эсгэын нангин уялга. Дамбинимат багшын мэрэгжэлтэй бэшээ наа, үгнаа удхатай, «эрэе найнтай унаган найхан, эхэ найнтай унаган хооноон эхижэ, үри хүүгэдтээ эхэ, эсгэын хургаал үгэһэнэйи ашаар үхибүүгдынь хаанашы, хээшээе гурим журамтай байдагараа онсохон илгардаг юм. «Дамбинимын үхибүүд яахадан нимэ булта бэрхэ хурадаг, хургаалтай үхибүүд гэшээб?» гэжэ нутагаархидын гайхалсан хайшаадаг.

Балма өөрынгөө нүхэртэй суг ажалладаг, хоюулан газар унадаг.

Гэртэн ороходош, Балма хүндэмүүшэ. Яаралтайхан самовараа табал, ууралтайхан сайгаа шанаадхиха.

Үхибүүднь булта гэртэ айлан гуримаар эрэдэг шахуу болонхой. Тиншээ Балма Дамбинима хоёр гажар мэрэгжэлтэй, дүрбэдэхи — Галан. Тэрэн энэ жэлдэ Шэтын медикститут дүүргэжэ, врач боложо гараба. Үхи-

ха, гарагай долоондо Эдэр-мөгһээ Улызтэ Галан хоёронгоо амаралтада гэртэ эрэхэдэ, Балмын сэдхэл да-лай шэнги боложо, хүлэи хунгэдэшээлэг.

Р. ДАШИЕВА.
Хэжэнгын район.

ЭДИР УРАН ЗУРААШ
Ф. СОРОКИНОЙ фото

СПОРТ

СЭМБЭ НЭХЭГШЭД ШАЛГАРБА

Столой теннисээр профсоюзудай областной советэй куботта дүрэхын түлөө мурьсөөн «Труд» бүлгэмэй Спортын байхан соо болжо коллегинуудэй ба промышленны предпряти-

нуудай хоорондо үнэгэрэгдэлон мурьсөөндэ илагшад куботай түлөө тэмсээ.

Мурьсөөн «бага ракетчид» дуратайшуудые эхэтэ хонирхуула. Улаан-Үдэн нарин сэмбин командай суглуулагдамал команда бүхы уудлагануудта илажа, түрүү нуури эзэлээд, профсоюзудай областной советэй куботта хүртэбэ.

СПОРТ

МАРАФОНОЙ УРИЛДАА

Марафоний урилдаа эрэлхэг зоригтой урилдаан гэжэ дамы нэрлэгдэггүй. Ушарын юуб гэхэдэ, түбөн хүн, дүршэл шадбаритай хүнгэн атлетшые 42 километр 195 метр эрэлхэгэе байлай зүрхсэхэгүй байха. Эгээл нимэлээ марафоний урилдаан «спортын хатан» боллохо хүнгэн атлетин эгээл орбо, түбэг бэрхшээлтэй, гэхэ зуура, хүндэтэй зүйл мүн гэжэ тренерүүдэй, мэрэгжэлтэдэй зүгөө сэнгэлдэгэ байһанын аршаагүй.

Энэ зүйлөөр үнэгэрэгдэнэ мурьсөөнэй хаана, сагай ямар ударида болонхойгоо тэрэнэй үр дүнгүүдэй арга аргагүй дүлдэдэг байһанын харада абгажа, марафоний урилдаагаар дэлхэйн рекорд тогтоогодоггүй юм. Гэбшээ Илоний эрбэ шадарай, Мексинин үндэр Хабарта нутагуудта, манай орон дотор Украинин ССР-эй Черкаска хотодо энэ хотын зайд үнэгэрэгдэдэг мурьсөөнүүдтэ эгээл үндэр үр дүнгүүд туйлагдадаг байна.

Манай республикин хэдэн стайернууд В. Цыренов, Ф. Капустин, В. Дарбаков гэгшэд эхэ ехэ урилдаануудта хабаадахадаа, амжалта туйлажа, СССР-эй спортын мастерай хүндэт нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Мэнэ харьяан Украинин ССР-эй Черкаска хотодо болон мурьсөөндэ Улаан-Үдэн ЛВРЗ-гой спортын клубай инструктор Владимир Дүлэжын онсо шалгаржа, мастерай норматив дүүргэбэ. «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Виктор Трунев эндо хурдан сүлхэ байһанаа харуулабшые, энэ нормативта

НААДАНАЙ ТҮҮХЭНЭЭ...

«90-хэ 5-ынь» гэсэн тоо таабаритай түрүүшын лотерей 1530 ондо Генуя хотодо эмхидхэгдэнэ юм. Тээ тааха аргын бага дээрээ ганса номерой тухадаха шүүбэриэд хүртэдэг байга.

Час заһабарилдаг мастер Яков Гасениус Москва хотодо түрүүшын ород лотерей наада үнэгэрэгэн юм. XVII зуун жэлэй бэшмэл зөхөл соо нимэ хандлага ушанабди. «Арба сагаар мянган тухэйриг олохо дуратайшуудал». Тэрэ сагта лоты гэжэ нэрлэгдэдэг байһан лотерей билдүүдэ сэг зуура тарашалан гэхэ. «Энэ үсүүл агууехэ амжалтатой байгаа нан гэжэ тэрэл зөхөлөө саванхи хуудаһан соо хэлэгдэнэ.

«49-хэ 6-ынь» гэсэн бүхээсээн спортивно-тоогой лотерей Москва хотодо 1970 оной октябрийн 29-д «Түрэн» намтартай. Журналистуудтай түбэй байһанда түрүүшын тираж үнэгэрэгдэнэ юм. Тини энэ наадан болонхой сэг соо бүхы орон соогуур мэдээжэ болоо нан.

1976 оной августын 14-д «36-хэ 5-ынь» гэсэн лотерей түрүүшын тираж наадан эмхидхэгдэ. Спортивно-тоогой шонэ лотерей «Субботын спортлото» гэжэ нэрлэгдэнэ юм.

1978 оной август хараһаа нааданнан шэнэ гурим оруулагдаа нан. Тиншээ тиражын нэгэ үдэр, тодорхойбол, суббота тогтоогодо, шүүхэ орга боломжон хоёр дахин дээшлээ бэлэй.

СПОРТ

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТОЙ УРИЛДААН

Марафоний урилдаагаар Бурядай АССР-эй түрүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн үнэгэрэгдэжэ, арба гаран хүнүүд энэ эрэлхэг зоригтой урилдаанда хабаадан байна. Сэхэнь эхэ утын харгы дээрэ гараа гэжэ тэмдэглэгдэтэй. Дээрэ дурдагданхай хүнүүдэй хабаадаха наань, мурьсөөн билдүүдта шаңга тэмсэлдэ хонирхолтойгоор үнэгэрхэ байгаа гэжэ ханагдана.

Түнхэнэй районий Жэмхэтэй дунда хургуулиин физкультурын багша, спортын мастер Валерий Дарбаков («Урожай») түрүүшын километрээ ургашаа ходоорон гаража, залуушуудта хүсэгдэнгүй, 42 километр 195 метрты 2 час 33 минутта 07 секунда соо гатаадаг. Бурядай АССР-эй чемпион болобо. Шаңга халхитай, хүйтэн үдэрэй байһые харада абабал, энэманай яла ла найн сэг болонго. Нигээ 35-тай спортын ветеран эхэ амжалта туйлаба бшуу. Тэрэ респортомитэдэй 1 шатайн дипломотор, чемпионо лентээр, дурасхалта бэлгээр шагнагдаа.

МАРАФОНОЙ УРИЛДАА

Марафоний урилдаагаар Бурядай АССР-эй түрүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн үнэгэрэгдэжэ, арба гаран хүнүүд энэ эрэлхэг зоригтой урилдаанда хабаадан байна. Сэхэнь эхэ утын харгы дээрэ гараа гэжэ тэмдэглэгдэтэй. Дээрэ дурдагданхай хүнүүдэй хабаадаха наань, мурьсөөн билдүүдта шаңга тэмсэлдэ хонирхолтойгоор үнэгэрхэ байгаа гэжэ ханагдана.

СПОРТ

МАРАФОНОЙ УРИЛДАА

Марафоний урилдаагаар Бурядай АССР-эй түрүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн үнэгэрэгдэжэ, арба гаран хүнүүд энэ эрэлхэг зоригтой урилдаанда хабаадан байна. Сэхэнь эхэ утын харгы дээрэ гараа гэжэ тэмдэглэгдэтэй. Дээрэ дурдагданхай хүнүүдэй хабаадаха наань, мурьсөөн билдүүдта шаңга тэмсэлдэ хонирхолтойгоор үнэгэрхэ байгаа гэжэ ханагдана.

Түнхэнэй районий Жэмхэтэй дунда хургуулиин физкультурын багша, спортын мастер Валерий Дарбаков («Урожай») түрүүшын километрээ ургашаа ходоорон гаража, залуушуудта хүсэгдэнгүй, 42 километр 195 метрты 2 час 33 минутта 07 секунда соо гатаадаг. Бурядай АССР-эй чемпион болобо. Шаңга халхитай, хүйтэн үдэрэй байһые харада абабал, энэманай яла ла найн сэг болонго. Нигээ 35-тай спортын ветеран эхэ амжалта туйлаба бшуу. Тэрэ респортомитэдэй 1 шатайн дипломотор, чемпионо лентээр, дурасхалта бэлгээр шагнагдаа.

МАРАФОНОЙ УРИЛДАА

Марафоний урилдаагаар Бурядай АССР-эй түрүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн үнэгэрэгдэжэ, арба гаран хүнүүд энэ эрэлхэг зоригтой урилдаанда хабаадан байна. Сэхэнь эхэ утын харгы дээрэ гараа гэжэ тэмдэглэгдэтэй. Дээрэ дурдагданхай хүнүүдэй хабаадаха наань, мурьсөөн билдүүдта шаңга тэмсэлдэ хонирхолтойгоор үнэгэрхэ байгаа гэжэ ханагдана.